

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Birkedal 2020

Børnehuset Birkedal

Hvem er vi?

Børnehuset Birkedal blev oprettet 1. juni 2001. Huset består af en vuggestueafdeling, med 42-43 børn i alderen 0-3 år fordelt på 4 stuer, og en børnehaveafdeling med ca. 56-60 børn i alderen 3-6 år fordelt på tre stuer.

De to afdelinger er fysisk forbundet af et alrum. Vi åbner og lukker i alrummet, og det bruges derudover som et ekstra legerum.

Børnehusets beliggenhed er ideel for udendørs aktiviteter. Vuggestuen har en legeplads, der er specielt indrettet til denne aldersgruppe, hvor der er nem adgang til børnehavens store legeplads. Børnehaven har tre separate legepladser; en stor med cykler, bålplads m.m., en mindre græslegeplads med en forhindringsbane og en lille gårdhave, som er tilknyttet Valmuestuen. Vores inde- og uderum er opdelt i legezoner med henblik på, at børnene leger og lærer optimalt. Da tydelige afgrænsede rum hjælper barnet ind i en fordybet leg, fordi det er tydeligt, hvad man kan lege her, og der er et enkelt og overskueligt legemiljø.

Udover vores egne legepladser er der nem adgang til skov, sø og græsarealer.

Kendetegnene for vores profil er, at vi er et imødekommende børnehus med højt til loftet. Vi har mange bolde i luften, projekter forår og efterår, store sommerfester med bestemte temaer, hvor hele huset er i gang i ugerne op til sommerfesten og koloniphold for de ældste børnehavebørn.

Vi bruger skov og sø og benytter os af tilbud i nærmiljøet fx biblioteket, ser film i Værløse Bio, museumsbesøg, besøg i Værløse kirke og meget mere.

Vi får børn fra lokalområdet og overvejende fra familier med mange ressourcer.

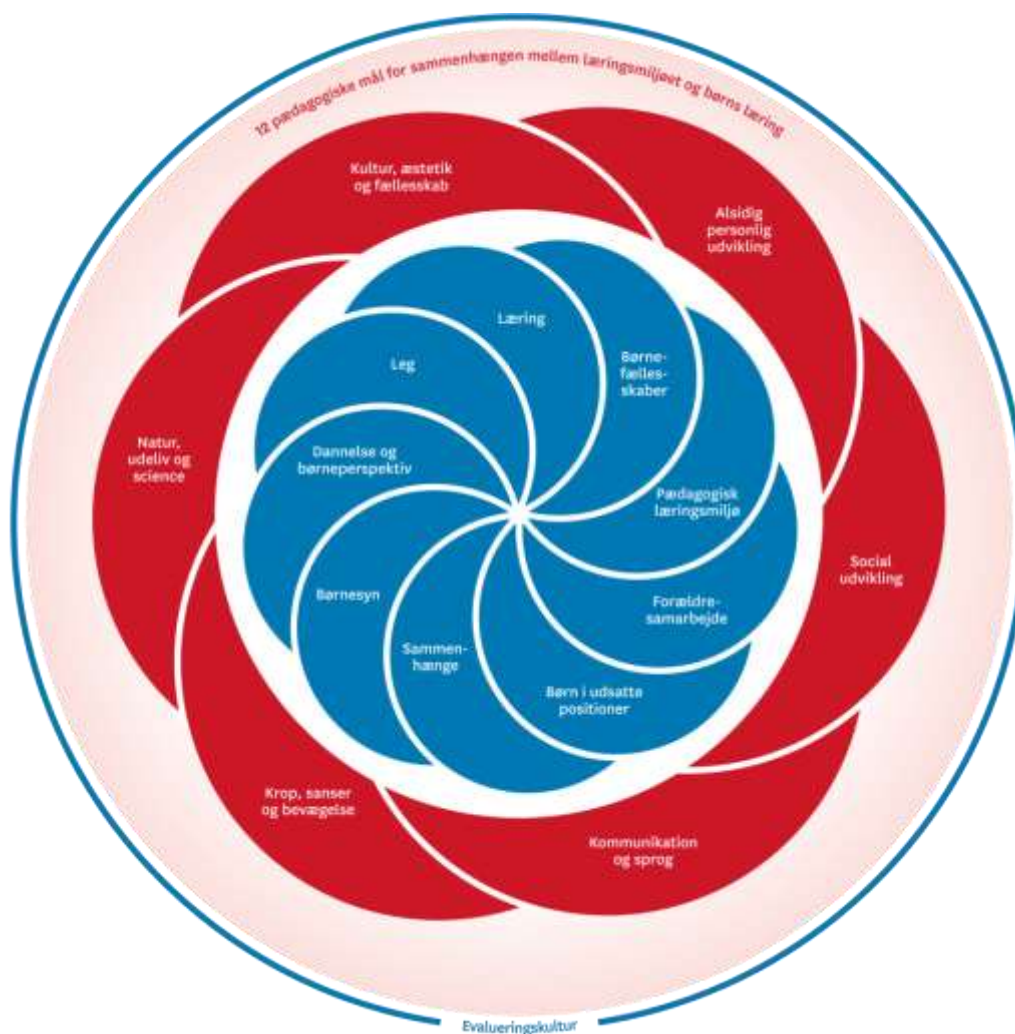
Pædagogisk læreplan

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen Den styrkede pædagogiske læreplan, rammer og indhold.

Læreplanen er et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske overvejelser, refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde. Børnenes perspektiv og børnefællesskabet skal inddrages og læreplanen skal tage højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov.

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, det blå centrum i "blomsten" samt de seks læreplanstemaer, de røde kornblade på "blomsten" og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring. Dagtilbudslederen har ansvaret for at udvikle den omkransende evalueringskultur.

Fælles pædagogisk grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag. Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14)

De centrale elementer i den styrkede læreplan er:

- ❖ Børnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv.
- ❖ Dannelse og børneperspektiv. Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- ❖ Leg. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- ❖ Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- ❖ Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- ❖ Pædagogisk læringsmiljø. Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- ❖ Forældresamarbejde. Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- ❖ Børn i udsatte positioner. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- ❖ Sammenhæng til børnehaveklassen. Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.

Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14)

Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring samt Børnefællesskaber

Barnesyntet. Det at være barn har værdi i sig selv. Børn ses som aktive medskabere af egen læring og udvikling i rammer, det pædagogiske personale er ansvarlige for.

Furesø kommunes [Børne- og ungepolitik](#) beskriver de overordnede rammer for:

- Demokrati & Medborgerskab
- Læring & Læringsmiljøer
- Fællesskab & Inklusion
- Forældre & Forældresamarbejde
- Faglig indsats & Sammenhænge
- Den generelle forbyggende indsats

Dannelse og børneperspektiv. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Børn i dagtilbud skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Furesø Kommune beskriver i **dannelsesperspektivet** (link når det er færdigt) hvordan vi forstår begrebet dannelse og hvordan vi skaber dannelsesmuligheder for børn i dagtilbud. Dannelsesperspektivet kobler sig til læringsbegrebet og beskriver samspillet mellem barn og dets verden.

Leg. Leg har en værdi i sig selv. Leg er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Læring i dagtilbud sker i en vekslen mellem blandt andet børneinitierede lege, voksenplanlagte aktiviteter og rutiner.

I [Furesø Kommunes Fælles læringssyn](#) beskrives hvordan læring har fokus på de mangfoldige kompetencer børn tilegner sig; personlige, sociale og faglige. Vi har fokus på børns progression og på deres nærmeste udviklingszone.

Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende og alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende i en balance mellem individ og fællesskab.

Center for Dagtilbud og skole vægter for 0 – 18 års området:

- 1 vision: Alle børn og unge skal trives, udvikle sig og lære ud fra deres individuelle forudsætninger, som en del af sociale fællesskaber – så de bliver livsduelige og får en ungdomsuddannelse.
- 2 grundsyn: Det fælles læringssyn og et perspektiv på dannelse.
- 3 målsætninger: fællesskaber, læring og rammer der understøtter.
- 4 principper: resourcesyn, udgangspunkt i kontekst, børn og familier skal mødes med en samlet plan samt at stærke fagligheder styrker tværfagligheden.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Det fælles pædagogiske grundlag i Birkedal

Barnesyntet:

- barnets ret til leg og medbestemmelse
- føle sig set og forstået
- initiativ- fantasi – virkelyst
- barnet værdsættes "fordi jeg er"
- barnet udfordres
- ku' bruge min fantasi
- nysgerrighed
- barnet mødes af positive forventninger
- tænke på / være nysgerrige på, hvad der er sjovt at lege med på legepladsen
- fået øje på, at vi ikke i høj nok grad følger børnenes spor.

Praksis fortælling vedr. Birkedals 'barnesyn':

Barnsynet - børnehaven

Vi er oppe i børnehaven, det er formiddag og børnene har fået lov til at vælge om de vil lege udenfor på legepladsen eller om de vil leg indenfor på stuen.

En af drengene vil gerne starte dagen på legepladsen, tager regntøj på og går udenfor sammen med en voksen. Resten af stuens børn vil helst være inde på stuen..

Drengen og den Voksen går ned til skuret for at finde en cykel, men inde i skuret for drengen øje på en stor trækvogn, som ikke har været brugt i mange måneder. Han forslår at de skal tage den store vogn med ud. Den voksen, tager vogne med ud og drengene finder på at det kan være en bus, som kan køre med ting, lidt efter kommer det næste barn ud og efter et par turnere rundt med ting, finde de på at det nu er dem der skal trækkes rundt, den voksen finder noget i skuret som kan være stoppe steder. Der kommer to børn mere ud nu. Nu er de 4 børn og de finder ud af det er for tungt at trække rundt med hinanden. Så den voksen tilbyder sin hjælp og trækker rundt med børnene. Der går en livlig snak om hvor turen skal gå hen. Efter noget tid, bliver den voksen træt af at trække og må holde pause. Så finder børnene ud af med lidt vejledning fra den voksen, at hvis de hjælpes ad er de strække nok til at køre hinanden rundt. Pludselig sidder de fast og kan ikke komme gemmen vaskehallen, den voksen guider børnene til at få øje på hvordan de kan komme videre og pludselig er de i gennem. De køre flere turer og nu er der masser af børn ud og lege. nye børn kommer til lege med vognen og overtager legen, da de første at klar på andre lege. Pludseligt sidder vognen fast igen ved vaskehallen, den voksen observerer på afstand hvordan de prøver at løse problemet, men pludseligt kommer en af de børn, som var med i starten af legen tilbage og ved at guide og vise, lærer han de næste børn hvordan man kan komme fri når man er kort fast. Børnene jubler og køre videre legen forsætter resten af formiddagen.

Dannelse og børneperspektivet:

- hvordan børnene oplever verdenen
- barnet er aktiv medvirkende
- barnet har indflydelse på dagligdagen og aktiviteterne
- uanset alder/køn/kultur
- barnet er med til selv at skabe sin læring som en aktiv deltager
- læringen forankres
- barndommen har værdi i sig selv vi sigter på, at vi inddrager børnenes meninger og ønsker i de beslutninger vi tager på legepladsen
- vi sigter, at lytte til børnenes perspektiver og give handlemuligheder – der tager hensyn til planter, legeområder, faldunderlag m.v.

Fortælling om hvordan forskellige vuggestuebørn går til aktiviteten – Maling af konservesdåser som skal blive til et insekt boer.

”mi mi” siger pige S. på knap 2 år og griber ud efter penslen og dypper hurtigt penslen i gul maling. Hun går altså hurtigt i gang med at male et insekt bo.

Efter lidt tid siger pædagog: ”vi kan dreje insektboet”. Pædagogen drejer insektboet og pige S. maler alt hvad hun kan, mens hun smiler og kigger koncentreret på insektboet.

Ved siden af sidder pige E. på 2,7 år – hun kigger og tager penslen forsigtigt i hånden – hun kigger på pædagogen og siger: ”hjælp mig, det er svært”. Pædagogen siger: ”prøv at dyppe penslen i malingen”. Pige E. dypper penslen i malingen og langsomt dupper hun let på insektboet – hun stopper og siger: ”hjælp mig”. Pædagogen fører pige E’s hånd indtil hun selv begynder at male selv. Pige E. siger: ”vil ikke ha det på fingrene”.

”Mig male pensel” siger pige M på 2 ½ år – hun starter med at dyppe penslen, hun fumler med at holde på insekt boet samtidigt med at holde på penslen. Pige M. lægger penslen og dypper sine egne hænder i malingen. Pige M. kigger på sine gule hænder og jubler: ”Mig maler, se mig”.

Dreng H. på 2,7 år sidder ved siden af pige M. Han smider nu også sin pensel og dypper hænderne i malingen og forsøger at mal insekt boet med hænderne.

Leg:

- leg har en værdi i sig selv
- børn og voksen skal sammen rammesætte og reflektere over legene
- børnenes selvorganiserede lege skal anerkendes og reflekteres over
- børn skal prøve nye roller
- sociale kombinationer
- alle børn skal have en positiv oplevelse af at være med
- vi er blevet opmærksomme på, at vi skal skabe flere muligheder for leg og grupperinger
- vi skal skabe nye lege – legeuniverser/zoner på legepladserne
- vi er opmærksomme på at give nogle Valmuier lov til at lege på Græslegepladsen eller på Gårdlegepladsen eller på stuen ml kl. 12-14

- Vigtigt! – de fysiske lege; plads + materialer til dette
- Den voksne leger med – som guide/inspirator. Én voksen fredes til nærvær og iagttagelser – én voksne er den praktiske hurtigløber
- Udeliv: fokus på reglerne – nye regler er at børnene må cykle på hele den flisebelagt legeplads – og at de godt må tage legetøj med op i tårnet – og at de godt må hoppe ned fra tårnet
- fokus på de voksnes positioner – de voksne skal placere sig langs med hele legepladsen
- fokus på at de voksne skal være nysgerrige på fx børnenes lege, følge deres spor, være nærværende

Fortælling om spontan leg med kroppen med vuggestuebørn:

Mille og en pædagog sidder på stuen bag det store klatre-slot i hjørnet. Mille render rundt og klatrer op – hun stiller sig på en Bobles-figur og løfter det ene ben. Pædagogen spørger: "laver du gymnastik?" Mille svarende tøvende ja. Pædagogen siger: "så kan vi også strække begge arme over hovedet" og gør det selv og Mille gør det samme. Pædagogen klapper og siger: "ej hvor er vi seje til at lave gymnastik" Mille klapper med og siger JA.

To andre børn (Kasper og Trine) kommer over – Trine sætter sig i pædagogens skød. Kasper stiller sig op på Bobles-figuren ved siden af Mille og strækker den ene arm op over hovedet. Pædagogen klapper og Trine klapper med.

Pædagogen siger: " det er dejligt at strække sig". Mille strækker benet frem igen. Pædagogen siger: " Mille gør gymnastik med benet". Kasper kigger på Mille og løfter sit ben bagud. Pædagogen siger: "Kasper gør gymnastik med sit ben". Pædagog og Trine klapper. Legen fortsætter, skiftevis med arme og ben – frem og tilbage og ud til siderne. Der grines og klappes.

Læring:

- læring sker gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning med krop og sanser
- Fokus på de sociale færdigheder; øve rollelege/når de store lærer de små noget/når børnene trøster hinanden/når børnene tager hensyn
- Fokus på krop og bevægelse; balancecykler/klatretårn/gynger/terræn/aktivitetsbane
- Fokus på natur, udeliv og science; mikroskop/insekter/naturhjørne/vind og vejr/børnene lærer at finde ud af hvilket tøj de skal have på ud ift. vejret

Fortælling om vuggestuebørn der lærer om naturen:

Vi har i foråret og sommeren arbejdet med natur og krible krable som temaer.

Vi arbejder med insekt boer. Vi fortæller børnene, hvad et insekt bo er og vi viser fysisk en udgave som ligner en bi.

Vi ser små videoer fra internettet om bier i en have, der flyver rundt. Vi synger sange om bier – børnene synger lidt med og ser hvordan en bi ser ud, hvordan den lyder med dens summen.

4 børn og 2 personaler skal male insekt boer. Børnene får forklæder på og materialet lægges frem på bordet – vi snakker om hvad det er vi skal lave.

Børnene rækker ud efter tingene og undersøger materialerne – maling, konservesdåse og pensel. Nogle børn maler med pensel, andre bruger deres hænder. De voksne hjælper de børn, som beder om det.

Efter malingen er blevet tør skal der bruges hammer og søm. "mig hammer" siger et barn. En pædagog hjælper barnet med at hamre et hul i dåsen. "Du skal ramme sømmet, så du ikke rammer dine fingre" siger pædagogen. Snor til strop sættes igennem hullet. Insekt boerne sættes op på legepladsen efter at børnene har været en tur i skoven samle småkviste, kogler m.m. til at fylde insekt boerne op med. Børnene er interesseret i deres insekt boer- viser dem frem for forældre og holder øje med at der kommer insekter (bier) i dem

Børnefællesskaber:

- Opdeling af børn i mindre grupper
- Opmærksomhed på børn og voksnes placering når vi spiser
- Små forløb og aktiviteter på tværs i mindre børnegrupper – fx naturuger, rytmik, mini børnehave, frugtcafe
- Fælles aktiviteter for hele huset – fx julesamling, krea-værksteder op til jul, fastelavn, påske og sommerfest.
- Stuefællesskab – vi italesætter børnene som fx Loppevennerne osv.
- Overgangsforløb når børnene rykker fra vuggestuen til børnehaven- venner rykker sammen
- Trivselsvurderinger – vi får øje på om alle børn deltager i de sociale fællesskaber
- Fokus på om de børn der vælger at lege alene – er det ok?
- Gå-makker – i børnehaven går man altid tur med en gå-makker
- Fokus på at de voksne er endnu mere på gulvet med børnene – der hvor børnene leger
- Fokus på forældresamarbejdet – fortæl om det gode/givtige ved legeaftaler. Og at det er ok at forældrene reagerer på hvis de oplever børn som taler grimt til hinanden eller driller hinanden

Fortælling "Morgensamling/sangkuffert" (Børnefællesskaber)

Når vi holder Morgensamling på vores stue i vuggestuen, sidder vi først i rundkreds på gulvet og synger sange. Vi starter med en "Go morgensang" hvor vi nævner de børn og voksne, der er kommet, bagefter snakker vi om hvem vi mangler. Så vælger børn og voksne på skift sange. Ofte bruger vi vores sangkuffert. Sangkufferten består af forskellige små 3D ting, f-eks- bil, gravko, dyr, der knytter sig til en sang. F.eks. får- "Mæh si'r det lille lam" Selv de helt små vuggestuebørn viser glæde ved at være med til at tage en ting op af kufferten og være en del af fællesskabet. Vi oplever at det giver børnene på stuen en stor fællesskabsfølelse at sidde sammen, lytte til hvem der er der og være opmærksom på hvem vi mangler. De øver sig i at vente på tur og give kufferten videre til vennerne efter tur.

Grundet Covid 19, måtte vi sætte sangkufferten væk, den indeholder alt for mange ting, der ikke nemt kan vaskes. Efter en periode med morgensamling, hvor det oftest var de voksne der kom med ideer til hvilke sange vi skulle synge, fandt vi på at lave sangkort- laminerede billeder, børnene kunne vælge imellem. For derved også at skabe ramme for oplevelsen af at blive respekteret og lyttet til.

Praksisfortælling fra børnehaven om børnefællesskaber:

En eftermiddag på legepladsen leger to piger S. og A. i sandkassen. De har bygget et fint hus af røde mælkekasser. A. og S. leger mor og baby. A. er mor og står i huset og laver mad til babyen. Hun går frem og tilbage mens hun snakker med sin baby, som ligger i sandet og siger babylyde.

En dreng M. leger også i sandkassen ved siden af huset – han kigger meget interesseret på pigernes leg mens han svinger en stor plastik hval. M. har nogle særlig udfordringer og rummer ikke altid fællesskaberne.

A ser at M. viser interesse for hendes leg og spørger ham om han vil være med, og være "far" i legen.

M. bliver rigtig glad og stråler og sætter sig ved siden af huset – han vil gerne være med. Stuepædagogen spørger: "hvad leger I?" A. fortæller at M. er faren, S. er baby og hun selv moren. M. smiler og griner og siger: "ja jeg er far", og de leger videre. Så kommer M.'s mor og henter ham og hun bliver rigtig glad for at høre at M. har været deltaget i det lille fællesskab i sandkasse.

Pædagogisk læringsmiljø samt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø

Dagtilbud skal hele dagen etablere et pædagogisk læringsmiljø, hvor leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22 -23 og s. 30)

Furesø Kommune har et prioriteret **indsatsområde**¹:

- Børns oplevelse af at lære sig noget; målet er at alle børn oplever at lære noget, og at de bliver opmærksomme på egen progression.

Furesø Kommunes dagtilbud har beskrevet tre læringsrum, hvor vi tænker læring for og med børnene:

- **Rutiner:** fx aflevering og afhentning, af- og påklædning i garderobe og badeværelse, måltider og sove/hvilestunder.
- **Vokseninitierede aktiviteter:** planlagte eller spontane; fx ture, samlinger, rytmik, kreative forløb og sneboldskampe.
- **Børnekulturen:** Det, der foregår i og mellem børnene, hvor leg er et væsentligt element samt de aktiviteter som børnene initierer.

Voksenpositioner: Med fokus på det enkelte barn og børnegruppen som helhed, tages der bevidste valg i måden, der organiseres på. De pædagogiske medarbejdere vurderer hele tiden hvornår de skal **gå foran** børnene, **ved siden af** børnene eller **bagved** børnene, afhængig af barnet, situationen og konteksten.

Dagtilbud arbejder med børns læring over hele dagen og ofte med mange af de 6 læreplanstemaer og elementer fra det pædagogiske grundlag i spil på samme tid. Læring må også ses på tværs af læreplantemaerne: vedholdenhed overfor vanskeligheder, evne til fokusering og koncentration, evne til at samtænke viden og erfaringer og koble på tværs af kontekster, evne til at opsøge relevant hjælp samt at kunne skifte mening og se andres perspektiver; **metalæring**. At blive opmærksom på, hvordan man lærer bedst, foretrukne **læringsstrategi**, sker i alle hverdagslivets situationer. Er det fx ved at øve sig igen og igen, at få instruktion og forklaring af andre eller at se hvordan andre gør og selv prøve, når man er klar.

¹ Se kvalitetsrapport Dagtilbud 2016-2017

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes? Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Pædagogiske læringsmiljøer

- Vi definerer et pædagogisk læringsrum som det fysiske, psykiske, sociale og æstetiske miljø, som pædagoger og børn skaber sammen, og som pædagogerne er ansvarlige for at udvikle så det understøtter børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.
- Vi vil gerne sikre at vores pædagogiske læringsmiljøer er alsidige og hverdagslivsorienteret og hvor børnene er aktive medskabere af egen udvikling, læring og dannelse. Fx i forbindelse med leg, planlagte voksenstyrede aktiviteter, spontane aktiviteter og børneinitierede aktiviteter samt vores daglige rutiner.
- Vi har kontinuerligt fokus på vores pædagogiske overvejelser i de forskellige læringsmiljøer.

Praksisfortælling-collage /Børnehaven

Praksisfortælling/Vuggestuen: Fortælling "Fuglehus" (Læring)

Vi valgte på stuen, i løbet af foråret, at arbejde med Natur, udeliv og science, da vi i allerede havde en opsat fuglekasse med Webkamera i, ude på legepladsen, hvor et Musvitpar var interesserede og begyndte at bygge rede.

Ved brug af App-iEye på iPad kunne vi følge med i redebygning, æglægning og sultne fugleunger. Samt udenfor se et travlt forældrepar, der fløj ind og ud af kassen.

Alle børnene på stuen synes det var spændende at se på iPad'en, når der var bevægelse af forældrefugl og siden unger med åbne næb. Og mange børn blev undervejs opmærksomme på at der var en forbindelse med fuglekassen udenfor og iPad'en indenfor. indimellem arbejdede vi kreativt med emnet, lavede fuglereder, æg og fugle, samt har et sangkort med en "sang om Fugl" som børnene kan vælge, når vi synger.

Vi ser ikke ungerne flyve fra reden, en dag er den bare tom.

Efter en kortere periode, hvor vi ikke har beskæftiget os med emnet "fugl" skal pædagog se på iPad om alle børn er tjekket ind efter ankomst. En pige på 2;1 år bliver opmærksom, peger henholdsvis på iPad og ud på fuglekassen og siger ivrigt Fugl, fugl... Pædagogen siger åh ja du vil gerne se fuglen! Men den er der jo ikke mere, ungerne er blevet store og fløjet væk.

Efter endnu en periode, med andre aktiviteter, sommerferie m.m. tager vi til morgensamling sangkortene frem så børnene kan vælge sange, deriblandt er kortet med fuglen, pigen der nu er 2;4 år vælger, da det bliver hendes tur, glad og stolt at vi skal synge sangen om fuglen.

Dokumentation: Collager på Infoba:

- Så er der kommet æg.
- Lop laver Fuglereder Forår 20
- Lop Laver fugle til rede forår.

ET LÆRINGSMILJØ FOR ALLE BØRN

PROCESSER: det der sker

Interaktioner og samspil ml. barn/barn og/eller voksen/barn

Den voksne stræber efter at være fysisk og psykisk nærværende og facilitere barnets behov, forudsætninger og interesser.

Man ser på: den voksnes rolle i samspillet og undersøger, hvordan den voksne medvirker til at udvide/begrænse barnets deltagelse, samt trivsel, læring og dannelse.

BØRNEPERSPEKTIVET: hvad er børnenes egne ønsker i det der sker

Børns perspektiver og indflydelse på læringsmiljøerne

Man ser på: hvordan kommer børnenes egne ønsker, holdninger og oplevelser til udtryk?

Hvordan og i hvilket omfang?

Ser vi at personalet trækker på:

1. Børnenes egne ytringer?
2. Personalet forsøger at sætte sig i børnenes sted?
3. Bruger personalet almene teorier om børns trivsel, udvikling og behov?

LÆREPLANSTEMAER: intentioner med det der sker

Sammenhæng ml. de pædagogiske intentioner og den faktiske pædagogiske praksis

Sammenhæng ml. formålet, målet og indholdet

Man ser på: planlægningspraksis – hvordan bliver indhold, aktiviteter og organisering begrundet? Er det baseret på fælles faglige forståelser m.m.?

STRUKTUR: rammerne om det der sker

Børnegruppens størrelse og sammensætning

Normering – indretning, materialer, tilgængelighed

Personalegruppens uddannelse og sammensætning

Organisering af tid og ressourcer – og fx hvordan personalet cirkulerer for at kunne være tæt på børnene

Man ser på: hele husets samlede læringsmiljøer OG man zoomer ind på fx udemiljø, fællesrum og stuerne.

Samarbejde med forældre

Dagtilbud skal have fokus på, hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24)

Forældresamarbejde sker i mange fora:

- Samarbejder med fokus på forældrenes eget barn, dialoger i hverdagen, forældresamtaler.
- Samarbejder omkring børns hverdag og læring, fx ved formidling ved udstillinger, i INFOBA, AULA
- Forældremøder for hele dagtilbuddet eller mindre grupper af forældre.
- Arrangementer, fx sommerfester, julearrangementer, fællesspisning

Det enkelte dagtilbud skal anvende nogle af de forskellige fora, hvor forældrene kommer i dagtilbuddet, til at sætte børns læring på dagsordenen. Dette kan fx ske, ved at der på forældremøder er et punkt, som handler om, hvad der arbejdes med i dagtilbuddet, og hvordan forældrene kan understøtte barnets læring i hjemmet.

Alle forældre er forskellige, det er dagtilbuddets ansvar at facilitere og rammesætte forældresamarbejdet differentieret og baseret på lokale traditioner, ønsker og den enkelte families behov. Forældresamarbejder skal være tillidsfuldt og konstruktivt.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

- Løbende kommunikation
- Infoba/Aula
- Forældresamtaler og samarbejds møder
- Synlige plancher om børns læring og generel udvikling
- Vi har et positivt samarbejde med forældre – de har tillid til os og vil gerne modtage råd og vejledning
- Ud fra vores kendskab til den enkelte forældre vælger vi ordene/metoden – fx skal det være mundtligt eller skriftligt osv.
- Vi ved faktisk ikke om nogle forældre oplever os som bedrevidende, men vi lægger mærke til om forældrene følger vores råd – og hvis de gør det, så syntes de vel vi er ok som sparringspartnere
- Vi vil gå mere på opdagelse i om hvordan forældrene oplever os som pædagogiske rådgivere – fx til et forældremøde og på et forældrebestyrelsesmøde.

Praksisfortælling om indkøringen i vuggestuen:

I overgangen mellem hjem og vuggestue, når vi kører børn ind i vuggestuen, bruger vi ikke en helt fast skabelon, men aftaler individuelt forløbet med forældrene. Forældrene har på forhånd modtaget vores velkomstinfo og vi har telefonisk aftalt mødetid for den første dag.

Fortælling: Lille Mariehønes start i vuggestuen: Da forældrene første gang kommer med Lille Mariehøne bliver de budt velkommen inde på stuen.

Her bliver forældrene og barnet inviteret til at sidde på gulvet, hvor de øvrige børn leger.

Mens der leges og udforskes, får forældre og pædagog udvekslet praktiske oplysninger om vuggestuen og forældre fortæller om fx om søvn- og spisevaner. De to første dage er barnets forældre med og de er kun i vuggestuen i en times tid for at barnet langsomt lærer vuggestuen (de voksne og børnene) at kende.

Herefter aftales det hvordan den videre indkøring skal forløbe. I dette tilfælde har forældrene rigtig god til indkøringen, så det aftales at Lille Mariehøne fremover er i vuggestuen ca. 2 timer hver dag i 1½ uge. Derefter trapper vi op – først med en lur i vuggestuen, så med spisning osv.

En måned efter at Lille Mariehøne er begyndt på stuen, kan vi se at barnet virker glad og tryk ved os og ved sin vuggestue.

Børn i udsatte positioner

Dagtilbud skal reflektere over, hvordan det pædagogiske læringsmiljø organiseres og tilrettelægges, så det også tilgodeser og understøtter børn i udsatte positioners læring. Børn i udsatte positioner kan fx være børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Furesø Kommune har opmærksomhed på børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Alle børn skal opleve sig som betydningsfulde og bidragende i fællesskaber og opleve at de har deltagelsesmuligheder. For at sikre dette anvender vi fælles redskaber og metoder.

Furesø Kommunes dagtilbud benytter modellen [Tidlig opsporing](#), der systematiserer trivselsarbejdet og har særligt fokus på forældreinddragelse og det tværfaglige samarbejde. Formålet med trivselsvurderinger er tidligt at få øje på børn, der befinder sig i udsatte positioner og som ikke synes at trives i deres hverdag. Hvis et barn ikke trives, inviteres forældrene til dialog, hvor man sammen vurderer hvordan trivslen kan forbedres og hvordan dagtilbud og hjemmet kan justeres, for bedre at kunne understøtte børnenes trivsel og udvikling.

Når børn ikke trives anvender det pædagogiske personale Pædagogiske Arbejdsprocesser Furesø, PAF, som en analysemodel og en fælles referenceramme for arbejdet med inklusion.

); for bedre at kunne få øje for sammenhængen mellem et barns trivsel og det pædagogiske læringsmiljø barnet indgår i.

I forhold til det enkelte barn beskrives indsatsen som:

- en **generel indsats**, den indsats, som alle børn behøver for at trives, udvikles, lære og dannes
- en **fokuseret indsats**, der er målrettet og af kortere varighed
- en **særlig indsats**, af længere varighed og involverer ofte fagpersoner udenfor dagtilbuddet, fx logopæd, fysioterapeut, psykolog

Dagtilbud har mulighed for at få faglige sparring af et tværfagligt team.

Børn i udsatte positioner (Birkedal)

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

- For at sikre læring, trivsel udvikling og dannelse understøtter vi vores læringsmiljøer med fx piktogrammer, indretning på stuerne i legezoner, nogle børn får indlagte pauser. Dagligdagen er struktureret og børnene får voksenguidning og bliver mødt af nærværende voksne.

- Vi har mange faglige dialoger og refleksioner om hvordan vi kan understøtte børn i udsatte positioner – fx med PPR, forældrene, kolleger, personalemøder, stuemøder - med tværfaglige teams og talepædagoger og fysioterapeuter.
- Vi sigter på at have et blik på alle de børn som evt. er i periferien af børnefællesskabet ved at udarbejde trivselsvurdringer på alle børn 2 x året, overgangsskemaer på alle når de rykker fra vuggestue til børnehave og fra børnehave til FFO - desuden planlægge tid til nærvær og længerevarende forløb med den samme gruppe, ved kollegial sparring og observationer af børnegruppen.
- Vores samarbejde med PPR er tæt og godt – vi får rådgivning og sparring hver måned og PPR-pædagoger, psykologer, talepædagoger og fysioterapeut er enten i direkte kontakt med børnene (og deres forældre) eller personalet.

Sammenhænge

Dagtilbud tilrettelægger et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til o-klasse. At skabe sammenhæng kan fx handle om at børn i dagtilbud får positive erfaringer med at deltage i fællesskaber, så barnet får positive forventninger til de sociale fællesskaber i skolen. At det pædagogiske læringsmiljø skal have fokus på at understøtte, at børnene tør møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende, kunne indgå i et børnefællesskab og tage initiativ til at indgå i relationer. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27)

Furesø Kommune har fokus på at skabe sammenhænge for det enkelte barn omkring alle de overgange børn oplever. I hverdagens overgange mellem dagtilbud og hjem, i opstarten på dagtilbudslivet, overgangen mellem dagpleje eller vuggestue til børnehave, også i det at integrere dagtilbud og endelig overgangen til tidlig fritidsordning, FFO og skole.

I Furesø Kommune benyttes der ved alle børns overgange et [overgangsskema](#). I dette skema uddyber forældre og pædagogiske medarbejdere de fokuser, som det vil være væsentligt, at pædagogiske medarbejdere i det nye tilbud kender til for bedst muligt at støtte det enkelte barn i at anvende sine erfaringer og kompetencer i den nye pædagogiske kontekst. Overgangsskemaet er oversat til flere sprog.

Furesø Kommune har et fælles afsæt for overgangen fra børnehave til skole, der beskriver [principper og procedurer for den gode overgang](#), herunder en **overgangskanon, NB link indsættes**. Overgangskanonen skal sikre, at alle børn i Furesø får fælles erfaringer og oplevelser, de kan inddrage i de nye fællesskaber, som de træder ind i ved overgangen fra børnehave til skole og FFO. Derudover indgår dagtilbud, FFO og skole lokale aftaler der understøtter børnene i overgangen og sikrer godt samarbejde mellem medarbejderne.

Dagtilbud skal inddrage forældrebestyrelsen omkring hvordan de kan medvirke til at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til FFO/skole.

Sammenhænge og Overgange

Modtagelse af nye børn i vuggestuen

Indkøring til vuggestuelivet.

Der skal dannes en ny sikker base/tilknytning til vuggestuepersonalet og barnet skal lære at sige farvel til sine forældre. Det kan være en udfordrende periode i barnets liv, men erfaringsvis vil det højst vare 1-2 måneder, hvis man går stille og roligt frem, før barnet suser glad og frit omkring. Barnet er nu ved at knytte bånd til de andre børn og få venner.

Inden start tilbydes I en rundvisning sammen med lederen. Den modtagende stue og leder sørger for at velkomstbrev sendes ud til nye forældre.

Indkøring planlægges individuelt efter jeres barns behov. Vi anbefaler at nye forældre afsætter ca. 2 uger til indkøringen.

De første par dage vil barnet kun være i vuggestuen 1 times tid sammen med forældrene – så kan forældrene gå lidt – og tiden væk fra barnet trappes derefter op. Vi sigter på at det er de samme personaler

(1-2) som står for indkøringen.

Overgang fra vuggestue til børnehave

Når barnet er ca. tre år, oplever de fleste at deres barn er parat til nye udfordringer. Barnet kender vuggestuen godt. Mulighederne og tilbuddene her er afprøvede og tilegnede. Barnet er kort sagt, parat til børnehavelivet.

Der udarbejdes overgangsskemaer på børnene som afleveres til børnehaven inden start.

Når det ligger fast hvornår barnet skal overflyttes til børnehaven køres der efter en fastlagt plan for besøg i børnehaven. Vi afholder desuden 2 x årligt introforløb for nye børnehaveforældre. **Indkøring i børnehaven:** 2 uger før børnehavestart tager vuggestuen på besøg med barnet 2 formiddage pr. uge.

Den første uge efter, at barnet er startet i børnehaven, skal barnet hentes kl. 12 de første to dage, og de næste tre dage ved frugt-tid.

Jeres barn skal have en madpakke med som dækker barnets behov for en hel dag – en madpakke (inkl. en formiddagsmad) til frokost og en frugtpose med frugt og brød til om eftermiddagen.

Hvis dit barn starter i børnehaven før den måned, hvor det fylder 3 år, så kan barnet få smurt en madpakke af vores køkkendame i vuggestuen.

Børnehaven opfordrer til at børnene før børnehavestart trænes i renlighed og toiletbesøg.

Overgangen til vores storebørnsgruppe i børnehaven/ Valmuen

Det sidste 1 til 1½ går børnene i en storegruppe Valmuen. Valmuen har nogle forventninger til hvad børnene skal have erfaring med inden de starter på Valmuen, fx:

- klare toiletbesøg selv
- træne deres håndstilling når de benytter sakse
- lært at cykle
- at børnene kan orientere sig og blive sammen med deres børnegruppe på ture
- at de har lært at holde øje med de voksne
- gå med en gå-makker og følge med i gruppens gå-tempo
- være selvhjulpne ved påklædning
- selv være opmærksom på om man har varmt nok tøj på, om man har for meget tøj på osv.
- huske sine vanter fra legepladsen
- at man har øvet sig at vente på tur fx ved samling
- at man kan lytte til sine venner
- begynder selv at kunne fornemme mæthed
- overskue sin madpakke og spise på en ordentlig måde

Før børnene starter på Valmuen har de personalet fra de tidligere stuer (Solsikken og Anemonen) overleveringssamtaler med Valmuen. Desuden så besøger børnene Valmuen 2 gange inden start, og i den udtrækning det kan lade sig gøre kan børnene besøge Valmuen tidlig morgen eller efter frugt.

Ved indkøringsbesøgene vælger hvert barn sin nye plads i garderoben og børnene bliver introduceret til en Valmueven, som hjælper dem i opstartstiden på Valmuen.

Der sendes et velkomstbrev til nye forældre med info om stuen.

Fortælling fra opstart på Valmuen: Peter sidder på toilettet – han er lige startet på Valmuen. Peter er færdig og råber: 'jeg er færdig' – den voksne kommer og spørger ham: 'har du prøvet at tørre dig selv?' Peter siger: 'nej det kan jeg ikke'. Den voksne viser hvordan man gør og siger: 'nu skal du prøve, så kigger jeg efter'.

Peter prøver og den voksne ser efter og siger: 'det kunne du godt Peter-det ser fint ud.' Peter vasker hænder og løber ud til vennerne.

Overgang fra børnehave til fritidshjem/skole

Vi er en del af et etableret samarbejde mellem Lillestjernen (fritidshjem og indskoling) og 2 andre børnehaver i distriktet, som samarbejder om at lave en god overgang for børnene. Desuden har Furesø udarbejdet en fælles overgangsprocedure for hele kommunen. I Furesø får alle børn en fælles erfaring/viden via en fælles Overgangskanon for hele kommunens børn med leg, sang, rim og remser. Legen er "Alle mine kyllinger", Sang er "Jeg har en rokketand", Rim og remser: "Halfdan Rasmussens ABC". Desuden så får børnene via en 'progressionscirkel' større kendskab til FFO/skole, og hvert barn udarbejder et individuelt brev til FFO/skole hvor børnene fortæller om sig selv.

Desuden så besøger vi Lillestjernen og de besøger os. Vi har et tæt samarbejde med Lillestjernen, som er vores primære modtager af børn. Hvis et barn skal gå på en anden skole, så besøger vi gerne denne skole også.

Valmuen afholder hvert efterår skoleparathedssamtaler med forældrene. Der er fokus på hvad børnene skal kunne før skolestart, og hvor de skal evt. 'løftes'.

Hvert år holder Valmuen afskedsfester for de kommende skolebørn, hvo der bl.a. synges for børnene med fokus på vennerne.. Børnene får også deres 'Børnemappe' med sig med minder om deres tid i Birkedal

Inddragelse af lokalsamfundet

I den pædagogiske læreplan skal dagtilbuddet overveje, hvordan lokalsamfundet i form af fx biblioteker, museer, idrætstilbud og -faciliteter, plejehjem, erhvervsliv mv. kan inddrages med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø. Dagtilbud kan invitere ældre medborgere, skolebørn eller andre frivillige i lokalsamfundet, der ønsker at bidrage med en særlig viden eller interesse inden for eksempelvis natur, sport, musik, sundhed eller håndværk. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

I [Furesø Kommune](#) er der mange muligheder for at inddrage lokalsamfundet, fx Skolelandbruget, Hjortøgaard, biblioteker, idrætsfaciliteter, legepladser, Musikskolen, plejehjem, museer og mange muligheder for at udnytte forskellige naturområder, skov, sø, landbrug til forskellige pædagogiske aktiviteter.

Dagtilbud skal inddrage forældrebestyrelsen omkring hvordan de kan medvirke til at bringe ressourcer i lokalområdet i spil.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi er en del af lokalsamfundet og lokalsamfundet er en del af os.

Vi er storforbruger af vores nærmiljø – de fleste af vores udeaktiviteter omfatter på en eller anden måde vores omkringliggende miljø.

Børnene får kendskab til biblioteket, Furesø Museet, kulturhuset i Farum, Værløse Kirke, Værløse svømmehal, skolelandbruget, de nærliggende gårde, skoven, Søndersø, offentlig transport, skoler og legepladser i nærmiljøet.

'Kørestolsbanden' kommer på besøg hvert år i september – det er ældre medborgere fra Skovgården i Værløse.

Syvstjerneskolens IT-patrolje besøger os i forbindelse med Week of Code.

Praksisfortælling fra børnehaven:

Hver sensommer inviterer børnehaven Skovgårdens kørestolsgruppe til en formiddag på børnehavens legeplads med sang, kaffe og kage.

Kørestolsgruppen består af ca. 30 ældre borgere, hvor halvdelen er gangbesværet og den anden halvdel er frivillige hjælpere. Gruppen ankommer kl. 9.30 – på forhånd har børn og personale dækket kaffebord med duge og service og med blomster – 'for vi får jo gæster'.

Op til formiddagen øver børnene de sange og sanglege som vi skal vise for de gamle. Når de gamle ankommer så står børnene og byder dem velkomne – og nogle kan huske dem fra sidste år. Gæster får vist en plads og børnene optræder. De gamle er meget begejstrede og klapper. Flere af sangene er af ældre dato, så de gamle også kan synge med.

Bagefter spiser alle kage – børnene sidder sammen med gæsterne og snakker med dem.

Inden de gamle går, så synger de en takke/farvelsang til børnene. Flere af børnene er med på at kramme de gamle til farvel. Gæsterne bliver fulgt til høveddøren, og der vinkes farvel.

Praksisfortælling fra vuggestuen:

Indledning: Ind i mellem tager Mariehønen på tur over til en privat have bag Syvstjerneskolens, hvor der bor en skildpadde.

”Skildpaddeturen”:

Det er tirsdag morgen og vi holder samling på stuen. Pludselig spørger et af de store børn om vi kan tage på tur over til skildpadden, og jo det kan vi godt.

I dag er vi heldige at møde damen som bor i huset. Hun siger, at hun syntes det er så hyggeligt, at vi kommer på besøg. – og at skildpadden godt kan lide selskab.

De fleste af børnene er vilde med skildpadden og det den får at spise (vandmelon, salat m.m.) Børnene går helt op til hegnet og prøver at stikke fingre ind til den. Her fortæller vi at vi dog skal holde lidt afstand, så hegnet ikke vælter – for så stikker skildpadden af, har damen fortalt os.

De seks læreplanstemaer

Til hvert af de seks læreplanstemaer er udarbejdet to overordnede mål. Den pædagogiske læreplan beskriver hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børn læring indenfor og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Til hvert læreplanstema præsenterer vi eksempler på hvordan vores pædagogiske læringsmiljø dels understøtter de to mål til det enkelte tema, hvordan det relaterer sig til det pædagogiske grundlag og endelig hvordan det ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod, vedholdenhed og kompetencer til deltagelse. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Furesø Kommune har et prioriteret indsatsområde²:

- Børns oplevelse af at lære sig noget; målet er at alle børn oplever at lære noget, og at de bliver opmærksomme på egen progression.

Alsidig personlig udvikling

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Aktiviteter: vi tilbyder ture som understøtter de aktiviteter vi har gang i på stuerne- på tværs af køn. Rytmik, samling og læsegrupper – og traditioner hvor pædagogerne er kulturbærerne gennem de traditioner vi har i Birkedal.

Rutiner: gentagelser-progression. Trygt og omsorgsfuldt atmosfære. Børnene får gåpåmod. Der er ro og fokus. Alle børn kan deltage i vores rutineprægede og voksne styrede praksisser og rutiner. De voksne ser børnenes basale behov fx ved indkøringen i vuggestuen hvor den nye tilknytning til nære voksne betyder alt. Børnene øver sig i at lære empati, vente på tur, at udvise hjælpsomhed fra nærværende voksne. Vi er bevidste om at børnene spejler sig i os og at de voksne skal skabe/opfange børnenes nysgerrighed.

Børnekultur: "det frie rum" fx legepladserne, hvor børnene tillægger sig de muligheder der byder sig – det er de voksne der sætter rammerne, gør det spændende og organiserede. Børnene udøver her en vis form for selvbestemmelse – selv vælge hvem de vil lege med. Børnene øver sig i selvbestemmelse og selvhjulpenhed fx i konfliktsituationer og ved forhandlinger i legene.

Progression: Børns oplevelse af at lære sig noget – vi oplever at fx at børn kan lege den samme leg i en lang periode indtil de har tillært sig en masse nye kompetencer/færdigheder og får gåpåmod til nye lege. Fokus er her at børnene skal ØVE sig for at kunne mestre noget – fx at gynge selv.

Børnene oplever at få en fællesskabsfølelse via de deltagelsesmuligheder vi stiller til rådighed i de små og store fællesskaber som et dagtilbud er kendetegnet ved. Det er vigtigt at alle børn har deltagelsesmuligheder, hvor tydelige og tillidsskabende voksne skaber trygge rammer for børnene og deres forældre. Livsduelige, robuste børn som kan indordne sig under bestemte kulturelle regler.

Praksis fortælling/collage fra børnehaven:

Praksisfortælling fra børnehaven

Valmuen er vores storebørnsgruppe – der er pt. 25 børn ml. 4,5-6 år. Børnene kender hinanden godt i forvejen før de kommer på Valmuen. Nogle gange kommer der et barn udefra og skal så blive en del af gruppen, som stort set er godt etableret.

Vi har en ny dreng på stuen – vi kalder ham Kurt, og som vi kunne se havde svært ved at komme ind i drengegruppen. Kurt brugte en del tid på at observere ved fri leg – men han deltog gerne i voksne styrede aktiviteter.

En morgen stod han og kiggede ud i luften og havde svært ved at komme i gang med en leg. Pædagogen spurgte om han ville lege Pokemon sammen med nogle andre drenge, som var i gang med legen. Kurt kiggede på pædagogen og sagde: ”jeg ved ikke hvordan man leger med dem”. Pædagogen sagde at hun meget gerne ville hjælpe ham; hvis Kurt valgte 2 Pokemon figurer, kunne de sammen gå hen til drengene og spørge dem om, de ville lære Kurt at lege om Pokemon. Kurt valgte 2 figurer og de gik sammen hen til drengene. Pædagogen spurgte drengene om de ville lege med Kurt og vise ham hvordan man leger med Pokemon. Drengene sagde ja med det samme. Kurt så glad ud og de legede sammen det meste af formiddagen.

Senere samme dag ser vi et tegn på, at det havde hjulpet Kurt i hans tilgang til lege med de andre børn – for vi så at han henvendte sig til en anden pædagog på stuen for at få hjælp til at komme ind i en leg som var i gang. Kurt oplevede igen at få hjælp til både at komme ind i legen og til at finde ud af hvad legen egentlig gik ud på. Han legede en god leg med magneter og figurer i lang tid med en ny gruppe børn.

Vi ser dette som tegn på Kurts personlige udvikling, hvor han viser tiltro og tilknytning til de voksne – han anerkender at han har brug for lidt hjælp til at få en begyndende tilknytning til drengegruppe.

Her i Birkedal starter dagen i alrummet, hvor både vuggestuen og børnehaven starter dagen sammen. Vi arbejder målrettet og bevidst med at styrke børnefællesskaberne, børnenes opmærksomhed på hinanden og træne deres sociale kompetencer på tværs af alder. I børnehaven er der fokus på at alle hilser og siger hej/godmorgen.

I vores planlagte aktiviteter om formiddagen deler vi børn og voksne op i mindre grupper for at understøtte børnefællesskaberne. I planlagte og spontane aktiviteter arbejder vi med børnenes medbestemmelse, relationsdannelse, børnenes forskelligheder, behovsudsættelse, demokrati og udviklingen af børnenes empati. Det gør vi bl.a. ved at italesætte hvem børnene på stuen som stue-vennerne, dele legetøj og hjælpe hinanden i løbet af dagen. Vi fortæller børnene at vi alle er forskellige, og at børn kan have forskellige behov – og at det er okay. Vores storebørnsgruppe arbejder med 'Fri for mobberi' som et fast forløb.

- Fx der er madvarer som nogle børn ikke kan tåle eller ikke må få pga. kultur/religion
- Nogle børn har brug for indlagte pauser i løbet af dagen med fx en iPad, sut eller klud
- Nogle børn har fysiske eller psykiske handicaps
- Nogle børn taler flere sprog og har en anden kultur med sig

Vi ser vores rutiner som vigtige læringsmiljøer – her træner vi børnene i at vente på tur, lytte til hinanden, dele oplevelser og aktivt deltage i fællesskaberne. Vores tydelige rammer og rutiner hjælper børnene til at føle sig trygge og få mod og lyst til at indgå i legerelationer og fællesskaber.

Forældre: I vores tætte samarbejde med forældrene guider vi dem til, hvordan deres børn kan få bedre sociale fællesskaber med vennerne fx i form af legeaftaler. Vi italesætter hvad børnene har oplevet i løbet af dagen og hjælper med at støtte op om de gode sociale relationer børnene får med hinanden.

Collage fra børnehaven:

Praksisfortælling fra børnehaven

Valmuen er vores storebørnsgruppe – der er pt. 25 børn ml. 4,5-6 år. Børnene kender hinanden godt i forvejen før de kommer på Valmuen. Nogle gange kommer der et barn udefra og skal så blive en del af gruppen, som stort set er godt etableret.

Vi har en ny dreng på stuen – vi kalder ham Kurt, og som vi kunne se havde svært ved at komme ind i drengegruppen. Kurt brugte en del tid på at observere ved fri leg – men han deltog gerne i voksne styrede aktiviteter.

En morgen stod han og kiggede ud i luften og havde svært ved at komme i gang med en leg. Pædagogen spurgte om han ville lege Pokemon sammen med nogle andre drenge, som var i gang med legen. Kurt kiggede på pædagogen og sagde: ”jeg ved ikke hvordan man leger med dem”. Pædagogen sagde at hun meget gerne ville hjælpe ham; hvis Kurt valgte 2 Pokemon figurer, kunne de sammen gå hen til drengene og spørge dem om, de ville lære Kurt at lege om Pokemon. Kurt valgte 2 figurer og de gik sammen hen til drengene. Pædagogen spurgte drengene om de ville lege med Kurt og vise ham hvordan man leger med Pokemon. Drengene sagde ja med det samme. Kurt så glad ud og de legede sammen det meste af formiddagen.

Senere samme dag ser vi et tegn på, at det havde hjulpet Kurt i hans tilgang til lege med de andre børn – for vi så at han henvendte sig til en anden pædagog på stuen for at få hjælp til at komme ind i en leg som var i gang. Kurt oplevede igen at få hjælp til både at komme ind i legen og til at finde ud af hvad legen egentlig gik ud på. Han legede en god leg med magneter og figurer i lang tid med en ny gruppe børn.

Vi ser dette som tegn på Kurts personlige udvikling, hvor han viser tiltro og tilknytning til de voksne – han anerkender at han har brug for lidt hjælp til at få en begyndende tilknytning til drengegruppe.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Læringsmiljøet skal understøtte børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. De pædagogiske medarbejdere er sproglige rollemodeller for børnene, og børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Furesø Kommune har et prioriteret indsatsområde³:

- Børnenes sproglige udvikling; målet er at børn, der ved 3-årsvurderingen havde behov for fokuseret eller særlig sprogindsats, er det mere end halvdelen, der ved sprogvurderingen før skolestart, alene har brug for en generel sprogindsats.
-

Kommunikation og sprog

Birkedal: Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Vi sætter ord på og italesætter handlinger.

Vi sætter ord på ansigtsudtryk, kropssprog og følelser fx ved konflikter: *Narrativ fortælling: Flere børn i og omkring 4 års alderen sidder på tæppet og lege/bygger med magneter. Peter sparkes og vælter Lisa' tårn imens han griner – Lisa begynder at græde. Den voksne træder til for at hjælpe med at løse konflikten. Trøster Lisa og snakker med Peter om Lisa' reaktion. "Tror du Lisa synes det var sjovt?" "ser hun glad ud?" Peter kan godt se, at Lisa er ked af det og hjælper med at trøste. Senere på legepladsen: Peter kører glad på en cykel og der kommer nogle store drenge og vælter ham af cyklen og tager cyklen fra ham. Peter begynder at græde. En voksne træder til og kalder de store drenge til sig og snakker om Peters reaktion "Tror i Peter synes det var sjovt?" "Ser han glad ud eller ked af det?" De store drenge hjælper så den voksne med at gøre Peter glad igen og han får cyklen tilbage: Da Peter er på vej af sted på cykel igen siger den voksne: "Kan du huske hvordan Lisa havde det, da du drillede hende?" Peter nikker genkendende – den voksne spørger: "Er det sådan du også følte det nu?" Peter nikker.*

Børneperspektivet: vi lytter til børnene og tager deres konflikter og følelser alvorligt – vi hjælper dem med at finde løsninger og få sat ord på. Vi er opmærksomme på børnenes forskellige kommunikationsmåder og udtryk.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Vi følger børnenes spor, understøtter og udbygger legen, sætter ord på og hjælper med at anvende dem i de sociale fællesskaber. *Narrativ fortælling: Søren på 2 år leger på legepladsen i legehuset – han leger at blade og jord er kager. En voksne spørger om det er en butik, om man kan købe kager – her har du penge- kan jeg så købe en kage? Flere børn på 3 år kommer til og vil også gerne købe kager – de gir penge og får en kage og siger tak. De ældre børn går igen. Søren leger videre og har nu fundet små pinde han sætter i kagen. Den voksne spørger: "er det en fødselsdagskage med lys i?" Søren finder nye pinde og udskifter de gamle – de ældre børn kommer tilbage og spørger om de må få en kage. Søren svarer dem ikke – han virker meget optaget af lysene. Drengene prøver selv at tage en kage – den voksne siger: "husk det er Sørens kage-i skal spørge ham først?" Drengene spørger igen.*

Vigtigt med nærværende voksne i fællesskaberne - benytter fx spisetiden til at gribe det børnene fortæller.

Fokus på turtagning i de små dialoger med børnene. De voksne er deltagende og nærværende i legezonerne. Legezonerne er tydelige, så børnene kan se hvad zonen tilbyder. Børnene kommer selv med ideer, som de voksne følger op på. De voksne er med i børnehøjde – de tager børnenes konflikter alvorligt, de finder løsninger sammen med børnene når det er svært – de er lydhøre.

Fokus på de strukturelle rammer - at stuens personale har en klar rollefordeling (ugeplan med holdgrupper, tid osv.) . Fokus på planlægning og strukturering af dagen/aktiviteterne. Del børn og voksne op i mindre grupper. De voksne skal være obs. på at arbejde bevidst med de daglige situationer så der ikke går for meget op i voksensnak.

Huskeliste for pædagogerne:

Sæt ord på alt verbalt – vi italesætter handlinger fx 'jeg henter papir til at pudse din næse med'

Italesætte kropssprog og grænser

Hjælpe børnene til at bruge talesprog og understøtter det verbale sprog med kropssprog

Hjælp børnene med at lære at sige stop, når der er noget de ikke kan lide

Sæt ord på børnenes følelser – også i konflikter

Brug piktogrammer med ord/billeder i rutinerne

Benyt frokosten til de gode snakke om oplevelser og nærvær

Øv børnenes bevidsthed på det skrevne ord

Udvid/opdatere/ændre legezoneerne alt efter den aktuelle børnegruppe

Forbered dig før du har dialogisk læsning med børnene – du skal selv læse bogen først

Snak om børnenes ideer og følg op på dem – hvordan kan ideerne gribes an?

Vær i børnehøjde, tag børnenes konflikter alvorligt – hjælp børnene med at finde løsninger når det er svært.

Dialogisk læsning med en gruppe 2-årige:

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Krop, sanser og bevægelse

I Birkedal understøtter vores læringsmiljøer børnenes udvikling af krop, sanser og bevægelser på følgende måder:

Vores indretning af alrummet giver mulighed for både grov. Og finmotoriske udfoldelser – her er plads til den vilde leg med motorikbane, hop, kolbøtter m.m. og samtidig er der indrettet områder til ro og fordybelse.

På vuggestuens gang er der fokus på brug af kroppen – vi giver børnene mulighed for at opleve bevægelsesglæde og kropslig udfoldelse ved løbelege, balancebane, boldlege, trampolin, og på væggen hænger aktivitetsmoduler som stimulerer fantasien og finmotorikken. Sofa + sække stol giver mulighed for lidt ro og fordybelse.

På stuerne i vuggestuen:

I dagligdagen indgår bevægelse i samlinger, hvor der laves fagter til sange

Der er voksenstyrede aktiviteter med fokus på at styrke børnenes motorik

Rytmikforløb i kælderen, hvor vi har et rytmikum.

Skov og naturuger, ture i naturen og i vores nabolag, som alle understøtter udviklingen af krop og sanser

Stort fokus på at støtte børnene til at blive mere selvhjulpne – børnene får mulighed og guidning at øve sig, prøve selv og mestrer nye færdigheder – som at tage tøj på og af, kravle op og ned af taburetter/puslebord, samle ting op som de selv har tabt, hente madvogn, dække bord, øse op, hælde op, smøre mad selv, vaske ansigt og fingre efter maden, rydde op efter maden, selv tage sin ble af, gå på toilettet osv.

Børnehaven: på Solsikken og Anemonens gang har vi et tumlerum, hvor 4 børn ad gangen kan udfolde sig. I tumlerummet er der også mulighed for at styrke den taktile sans, når børnene låner kurven med massagebolde, pensler, ruller og børster. Desuden er gangen indrettet med legeslot og kongestol som børnene øver sig i at klatre op og ned – og hoppe ned. Valmuens gang byder på klatring på trekantsspejlet og der springes ofte i en 'jorden er giftig leg' fra måtte til måtte. Valmuen benytter desuden sprogrummet og stuens mindste rum til at give små grupper af børn mulighed for ro og fordybelse. Valmuen tager på koloni hvert år, hvor der altid er fokus på at bevæge sig, lege, soppe, klatre osv.

Hvert forår og efterår har børnehaven naturforløb med stor fokus på bevægelse fx traveture ved skov og sø og meget gerne uden for vej og sti, hvor vi kravler rundt på skrænter og i træer.

Vores legepladser giver også børnene gode kropslige udfoldelsesmuligheder. Legepladsen som læringsmiljø giver mulighed for at gynges, klatre, rutsje, cykle, spille bold, slås/brydelege - og der er også rum til at stimulere den taktile sans ved leg med vand, sand, mudder og planter.

I børnehaven er der også stort fokus på børnenes selvhjulpnehed, fx i forbindelse med toiletbesøg, spisning og i garderoben. På stuerne kan inventaret bruges fleksibelt – det kan fx indgå i børnenes lege som baner, skib, huler, udspringsvippe og andre fantasifulde og motorisk udfordrende og udviklende lege.

Praksisfortælling:

Krop, sanser og bevægelse - børnehaven

En varm sommerdag var vi (6 børn og to voksne) på tur til vores lokale sø, Sondersø. for at bade, vi havde taget vores el ladcykler der ned for at give plads til oplevelsen ved vandet. Vi startede med at mærke på vandet med hænderne og fødderne. Og så kom lysten til at komme helt ned i vandet med kroppen. Alle gjorde sig klar, også de voksne og så gik vi ud i vandet alle sammen. Man kunne se på børnene at de synes det var koldt, men nogle var hurtigt klar til at mærke følelsen på mere af kroppen, og sammen med en voksen i hånden gik nogle af børnene længere og længere ud, så man til sidst kunne mærke vandet og følelsen af det, helt op til navlen, da vi lærte at hvis man ikke kan svømme, må man ikke gå længere ud end til navlen. De andre børn, fandt på at udforske vandet på en anden måde, ved at slå med pinde og kaste sten ud i vandet, så det sprøjtede op omkring os. Nogle synes ikke det var rart at få sprøjtet vand på sig, så vi tog en snak om at man skal slå med pinden og plaske med vandet, væk fra de andre. Alle havde en god oplevelse, og efter vi havde tørret os og taget tøj på, spiste vi madpakker og kiggede ud over vandet, mens vi snakkede om hvordan det var at være i vandet.

Praksisfortælling fra vuggestuen:

Indledning: 3 børn på knap 3 år – 1 pige og 2 drenge er i alrummet om formiddagen. En pædagog observerer deres leg:

Ib, Bo og Embla løber op og ned af rampen i alrummet – de løber mange gange og bruger også hele rummet. Så løber de op på en bænk og sofa og, hopper ned - de snakker sammen og skiftes til at hoppe.

Embla lægger sig i sofaen og siger: "jeg sover". Bo kommer hen og lægger sig ved siden af. "Det er sovetid" siger Embla og lægger sig på gulvet. Bo finder en madras og lægger sig på den.

De vender alle 3 tilbage til bænken. De har en samtale i gang vedr. at hoppe. Embla tæller til 3, Ib siger "hop". De hygger sig og griner.

Bo kravler ind i en rytmikpude med et rundt hul i – den vælter – "Hov siger pædagogen-nu er den blevet til en seng. Nu vil de to andre børn også have en 'seng', så pædagogen hjælper med at finde 3 madrasser.

Ib siger: "jeg sover her". Bo 'snorker'. "Godmorgen" siger Ib og Embla.

Børnene får afbrudt deres leg, da der skal tages gruppebilleder.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44 - 45)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Natur, udeliv og science

Vi lægger vægt på, at børnene i Birkedal får en positiv og legende tilgang til natur, udeliv og science, både ved spontan opståede aktiviteter og voksenstyrede planlagte aktiviteter. Hos os ser vi naturen og udelivet som et oplevelsesrum, hvor børnenes sanser bliver skærpet. Dufte, smag, berøring, lytte, snakke – vi plasker i vandpytter, graver i sand og jord, mærker blæsten og regnen og solens varme.

Vi er opmærksomme på vores rolle som den motiverende og tryghedsskabende inspirator, så børnene får mulighed for at fordybe sig, være fejlmødige, nysgerrige, deltagende og eksperimenterende.

Vi er opmærksomme på børneperspektivet og følger børnenes spor for at styrke deres lyst til at udforske naturen og naturfænomener, samt give dem muligheder for at være del af et fællesskab og skabe ejerskab.

Eksempel: på legepladsen viser et barn en snegl som det har fundet til en voksen. De taler om sneglen og viser den frem til andre børn. Sammen med børnene går børn og voksen på opdagelse i sneglen. Senere på stuen tages snegle-temaet op igen og børnene laver selv deres egen snegl med ler, maling og papir.

Vi reflekterer med børnene om naturens ressourcer, hvad kan spises og IKKE spises, hvilke dyr/insekter bor hvor, hvad sker der når jord og vand blandes sammen osv.

Vi gå foran, bagved og ved siden af børnene når vi udforsker og er nysgerrige på naturen, udelivet og science.

it og leg

Praksisfortælling/collage fra børnehaven:

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Kultur, æstetik og fællesskab

Vi understøtter vores læringsmiljøer i forhold til kultur, æstetik og fællesskab på et bredt og varierede grundlag.

I dagligdagens rutiner skaber vi plads til børnegrupper til hygge, overskuelighed og nærvær, som giver plads til at alle børn kan komme til ord og handling. Fx ved måltider sidder børnene i mindre grupper for at kunne snakke sammen – børnene hjælper hinanden med at holde bordskik og fx gi vandkanden videre. Ved samlinger øver børnene at vente på tur og lytte til hinanden. Fokus er også på, at børnene får øje på nye relationer/venner.

Ved voksne styrede aktiviteter deler vi børnene op i mindre grupper for at skabe tryghed og for at understøtte at alle børn kan komme til at afprøve på egen krop de forskellige aktiviteter der bliver tilbudt. Vi introducerer børnene til forskellige kunstformer og materialer – sang, musik, instrumenter, bøger, IT og science, regellege (spil) m.m.

I forhold til kultur, æstetik og fællesskab skaber vi ture som understøtter børnenes dannelse og deres kendskab til det lokale samfund og naturen, samt de muligheder som der findes der. Fx museumsbesøg, bibliotek, cykelture, koloni, bondegårdsture, teaterture m.m.

I Birkedal understøtter vi en del kulturelle traditioner og respekterer traditioner fra andre kulturer. Vi fejrer jul, påske, fastelavn, Halloween, fødselsdage og har en årlig Birkedal Sommerfest. Ofte i forbindelse med vores traditioner optræder børnene. Fx går de ældste børnehavebørn Lucia og laver krybbespil i december. Her er plads til at børnene er medbestemmende i deres roller og hvor meget de vil deltage.

Vi understøtter kendskab og forståelse for barnets identitet, hvor det enkelte barn kommer fra osv. ved at hænge billeder op af børnene og deres familier, lave en bog om barnet som vil følge barnet igennem børnehuset og 'vokser' med dem og vi besøger også sammen hinanden huse.

Birkedal arbejder med gruppeinddelinger af børnene for at understøtte en følelse af fællesskab på stuerne, i afdelingen og i hele huset. Fx har vi fællessang og krea-værksteder i alrummet op til højtider/traditioner, hvor vi alle eller en gruppe mødes.

Vi bestræber sig på at indrette huset på en måde som inspirerer og appellerer til børnenes fantasi og leg samt afskærmer lege for at fremme fordybelsen. Fx indretter vi efter et koncept som hedder Legezoner, Vi tilpasser vores indretning for at kunne afspejle børnenes kunst, deres kulturer og interesser samt vores fysiske omverden og samfund. Fx uro om solsystemet, Danmarks kort, postkort fra børnenes ferier, selvportrætter, tema-billeder m.m.

Praksis fortælling om et kreativt forløb med de ældste børnehavebørn vedrørende emnet "Dinosaurer":

Det hele startede da en forældre med barn på stuen gjorde os opmærksom på, at der var en speciel udstilling i København på Naturhistorisk museum som handlede om 'Dinosaurernes konge', og at kunne se udstillingen ved at bestille billetter under skoletjenesten. Den ide greb vi og bestilte billetter.

Som forberedelse til vores museumsbesøg gik vi på opdagelse i dinosaurernes verden. Børnene kiggede i bøger og legede med dino-figurer. De tegnede deres egne dinosaurer. I mens de tegnede snakkede vi om hvor forskellige dinosaurer kan være, og at ingen mennesker helt ved nøjagtig hvordan dinosaurer så ud. Vi snakkede også om betydningen af deres navne. Da børnene var færdige med at tegne deres dinosaurer, navngav de dem.

Nogle tegnede 'rigtige' dinoer og syntes det var vigtigt at de hed deres rigtige navne., mens andre børn opdigtede nye dinosaurer med navne som 'Vennesaurus', 'Pink-o-saurus', 'Vingesaurus' og mange flere.

Vi har et barn på stuen som elsker at bygge og konstruerer fantastiske figurer og derfor valgte vi (pædagogerne) at følge hans spor og efterfølgende kreerede børnene alle en 3-dimensionel dinosaur inspireret af deres tegninger.

I denne proces har børnene savede, klippet og konstruerede deres dino'er ved at bruge pap, træ, gaffatape og ellers hvad der inspirerede dem. Derefter lagde børnene gipsegaze rundt om deres konstruktion og malede den. Vi snakkede også med børnene om dyrenes farver i naturen og hvordan den er med til at kamoflere dem. Børnene udviste stor begejstring og forståelse for processen undervejs.

Storebørnsgruppen er pt. på 25 børn – de blev delt i 2 grupper som skiftevis kom på museumsbesøg. Forløbet blev afsluttet med at børnene udstillede deres dinosaurer for forældrene – forældrene blev inviteret til 'børnenes museum' og betalte 20 kr ved indgangen – børnene ville gerne have at pengene var lavet i pap. På den måde både startede og sluttede projektet med forældredeltagelse.

Pædagogernes mål har været at fremme børnenes fantasi og at give dem erfaringer med forskellige kreative processer og materiel, samt at give dem mere nysgerrighed på dinosaurer.

Evalueringsskulturer

Dagtilbudslederen har ansvar for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Dokumentationen anvendes i løbende evalueringer, som led i en evalueringsskulturer, der udvikler og kvalificerer det pædagogiske læringsmiljø. Mindst hvert andet år evalueres den pædagogiske læreplan med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen offentliggøres. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51)

Sådan beskriver Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, opgaven omkring evaluering i dagtilbud. Der bliver slået fast, at den pædagogiske dokumentation skal bruges til, at udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø for derigennem, at øge børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den løbende evaluering er et redskab for de pædagogiske medarbejdere og indgår i en evalueringsskulturer. Dagtilbuddets læreplan skal evalueres hvert 2. år og skal beskrive sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evaluering, kriterier og komplekse sammenhænge

Evaluering er et redskab der kan bidrage til at vurdere, udvikle og kvalificere pædagogisk praksis. At evaluere eller at vurdere et pædagogisk læringsmiljø kræver dialoger om hvad der er god kvalitet i læringsmiljøet og hvordan det gode pædagogiske læringsmiljø har betydning for børnene. Dialoger om kvalitet af pædagogisk praksis er vigtige og medvirker til, at gøre kriterier for evalueringer tydelige. Kvalitet forstået som hvad børnene skal have med sig og hvordan læringsmiljøet skal tilrettelægges, så det understøtter bedst muligt Disse dialoger foregår blandt de pædagogiske medarbejdere og involverer dagtilbuddets forældrebestyrelse. De pædagogiske medarbejdere tilrettelægger det pædagogiske læringsmiljø efter de antagelser de har om, på hvilke måder læringsmiljøet bidrager til børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Dialoger om pædagogisk praksis skaber mulighed for refleksion og læring om egen praksis og mulighed for at justere denne. De pædagogiske medarbejdere vil opleve sådanne dialoger som meningsfulde måder at anvende evalueringer på.

Pædagogiske medarbejdere skal træffe mange vurderinger, beslutninger og handlinger i løbet af en dag. Mange handlinger sker hurtigt og baserer sig på de pædagogiske medarbejders professionelle dømmekraft; en erfaringsbaseret fornemmelse for hvad der sker og hvad der er vigtigst. I situationen kan der altid handles anderledes og refleksion over praksis er derfor central. I nuet er der sjældent tid og rum for refleksion, drøftelser og refleksion må ske efterfølgende og skal dokumenteres, fx noteres, for at kunne indgå i en senere systematisk evaluering og kunne give støtte til forandringer af handlinger og praksis. Pædagogisk praksis udfolder sig i komplekse processer, hvor både børn og voksne har intentioner med de handlinger og interaktioner der finder sted. I pædagogisk praksis er der ikke er entydighed mellem indsats og resultat; konteksten og de konkrete menneskers handlinger og beslutninger har betydning for hvad der sker i samspillet. Evalueringer af pædagogisk praksis skal kunne rumme denne kompleksitet. Når man

evaluerer sætter man særligt lys på en del af det pædagogiske læringsmiljø, velvidende at man ikke kan indfange alt det børn oplever over hele dagen. De pædagogiske medarbejdere udvælger altså et særligt fokus for evalueringen af det pædagogiske læringsmiljø.

Evaluering; kultur, kompetence og kapacitet

Den styrkede pædagogiske læreplan fremhæver, at dagtilbudslederen er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet. En evalueringskultur forstår vi som en sammenhængende tilgang til evaluering og praksis, hvor evalueringer bidrager til udvikling af kvaliteten af den professionelle praksis. En evalueringskultur kræver at dagtilbuddet har udviklet evalueringskapaciteter.

Evalueringskapaciteter forstået som, at arbejde reflektivt med egen evalueringspraksis med henblik på, at blive bedre til at evaluere, til at anvende og omsætte evalueringer til et løft den pædagogiske kvalitet. Struktur og organisering af de pædagogiske medarbejders arbejde med didaktik; med planlægning, dokumentation og evaluering af pædagogisk praksis samt parathed og kompetence til sammen at reflektere over hinandens praksis og til at ændre denne, styrker en evalueringskultur. For at understøtte dagtilbuddenes arbejde med at opbygge en evalueringskultur anvender Furesø Kommune nogle fælles redskaber.

Fælles redskaber i Furesø Kommune

Furesø Kommunes dagtilbud anvender Læringsplatformen som didaktisk redskab. Her planlægger, analyserer, udvikler, dokumenterer og evaluerer de pædagogiske medarbejdere igangværende pædagogiske forløb, rutinesituationer samt børnekulturen. Læringsplatformen understøtter den løbende systematiske evaluering. Dokumentation der indgår i evalueringer kan antage mange former: Interviews af børn, læringsfortællinger, fotos, børns tegninger, video, observationer, udstillinger, relations skemaer; barn-barn eller barn-voksen, logbøger eller skemaer til registrering.

Furesø Kommune understøtter arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan med Læringslaboratorier. I læringslaboratorierne mødes dagtilbudsledere og faglige fyrtårne og udvikler, sparrer og henter ny inspiration og viden til det fortsatte arbejde med den pædagogiske læreplan.

Furesø Kommune anvender KIDS, et redskab til Kvalitetsudvikling I Dagtilbud, KIDS ligger tæt op af det pædagogiske grundlag og de 12 mål der vedrører de 6 læreplanstemaer. KIDS indgår i det pædagogiske tilsyn og anvendes af dagtilbud til inspiration til udvikling af kvaliteten af deres pædagogiske praksis. I de systematiske evalueringer kan dagtilbud med fordel hente inspiration i KIDS.

I Furesø Kommune arbejder vi ud fra Læreplansløjfen, der binder politiske prioriteringer, pædagogisk praksis og videndeling og tilsyn sammen, se mere senere. på www.furesoe.dk

Hverdagevaluering, løbende systematisk evaluering og evaluering hvert 2. år

I Den styrkede læreplan er det beskrevet hvordan dagtilbud løbende skal evaluere på hvilke måder læringsmiljøet understøtter børns trivsel, læring, udvikling og dannelse samt at dagtilbuddets læreplan skal evalueres hvert 2. år.

Tre niveauer af evalueringer, der bidrager og kvalificerer hinanden, indgår i arbejdet med læreplanen.

Hverdagevalueringer

Hverdagevalueringer er de uformelle og spontane refleksioner om evaluering som de pædagogiske medarbejdere gør sig, når de holder pause, har sovetime eller er på vej hjem fra arbejde. Disse evalueringer rummer vigtige observationer og refleksioner og kan bidrage til de løbende systematiske evalueringer af pædagogiske forløb og af det pædagogiske læringsmiljø. For at fastholde hverdagevalueringerne gør de pædagogiske medarbejdere notater ud fra spørgsmål:

- Hvad forløb godt?
- Hvilke intentioner havde børn/voksne?
- Hvad fik børn/voksne ud af forløbet?
- Hvilke nøgleord dukker op?

Løbende og systematiske evalueringer

Notater fra hverdagevalueringer indgår i de løbende og systematiske evalueringer som Læringsplatformen understøtter. Rammer og struktur for de systematiske evalueringer skaber dagtilbudslederen lokalt. De systematiske evalueringer finder sted på møder hvor relevante pædagogiske medarbejdere deltager. Læringsplatformen er rammen for indsamling af data og dokumentation og kobler hverdagevalueringer med løbende systematiske evalueringer.

Læringsplatformen rummer en spørgeguide der understøtter analysen af praksis:

- Børns udbytte ifht. beskrevne mål og det pædagogiske grundlag
- Børns oplevelser og børns perspektiv
- Hvad viser forløbet om vores refleksioner om valg af indsatser?
- Hvad viser evalueringen af nyt, overraskende og spændende?
- Hvad har vi voksne lært?
- Hvad vil vi vide mere om?
- Hvad tager vi med til næste forløb?

Dagtilbudslederen understøtter at den systematiske evaluering anvender dialogmetoder der bringer flere perspektiver frem og som fremmer udvikling af nye forståelser og ideer.

I processen med løbende og systematiske evalueringer kan dagtilbud arbejde med forskellige lyttepositioner. Forskellige pædagogiske medarbejdere holder særligt øje for:

- Børneperspektiv i forløbene
- Guldkorn der rummer vigtig viden og læring
- Det der er vigtigt at formidle og dele viden omkring
- Hvilke begrænsninger eller udgrænsninger børnene møder i forløbet

De opmærksomheder som medarbejderne fra forskellige lyttepositioner får, indgår i dialogerne.

Evaluering af læreplanen hvert 2. år

Evalueringer fra Læringsplatformen, både fra hverdagen og de systematiske evalueringer af det pædagogiske læringsmiljø indgår i evalueringen af den pædagogiske læreplan, der gennemføres hvert 2. år. Evalueringen gennemføres af dagtilbudsleder sammen med de pædagogiske medarbejdere med funktionen: fagligt fyrtårn og involverer de øvrige pædagogiske medarbejdere. Tilsynsrapporten og den udviklingsplan som dagtilbuddet laver på baggrund af tilsynet samt evalueringer fra Læringsplatformen, udgør data for evalueringen af dagtilbuddets pædagogiske læreplan hvert 2. år.

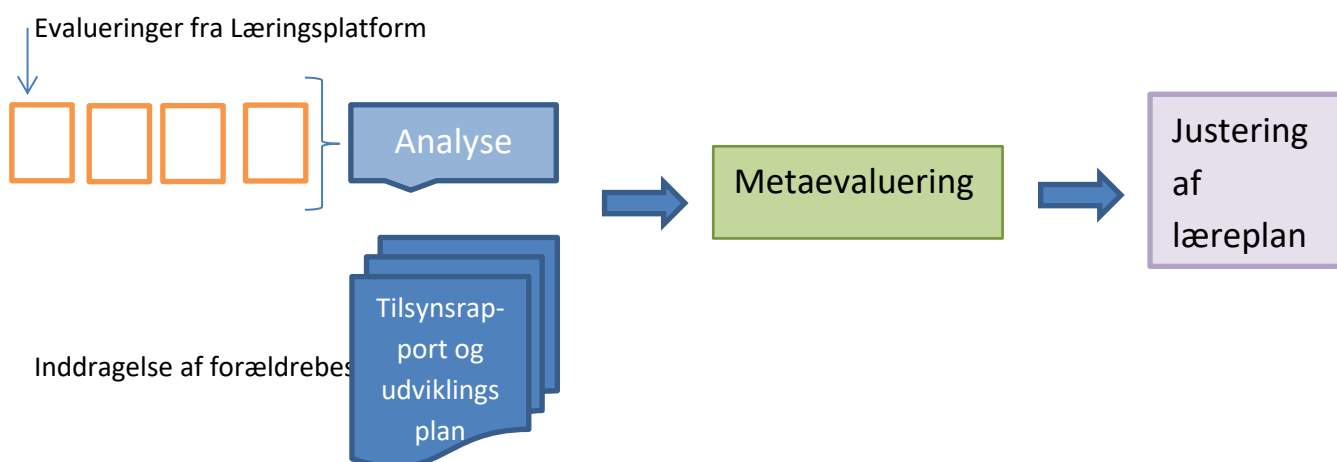
Evalueringen hvert 2. år tager form af en metaevaluering. En sammenfatning og en analyse af evalueringer fra læringsplatformen og inddrager feedback fra tilsynsrapporten.

Metaanalysen sætter lys på mønstre, sammenhænge, udeladelser i relation til:

- Mål og formål jf. det pædagogiske grundlag
- Teori og antagelser
- Børneperspektivet
- Læring for de pædagogiske medarbejdere
- Er der noget i det pædagogiske læringsmiljø der med fordel kan justeres?
 - noget fysisk, strukturelt eller med hensyn til organisering;
 - noget processuelt, relationelt i forhold til pædagogiske forløb, rutiner eller børnekultur

Oversigt over evalueringen hvert 2. år:

Den viden om det pædagogiske læringsmiljø og om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse som analysen og metaevalueringen frembringer, danner afsæt for drøftelser om justering af den pædagogiske læreplan. I disse drøftelser har dagtilbudslederen for at inddrage forældrebestyrelsen.

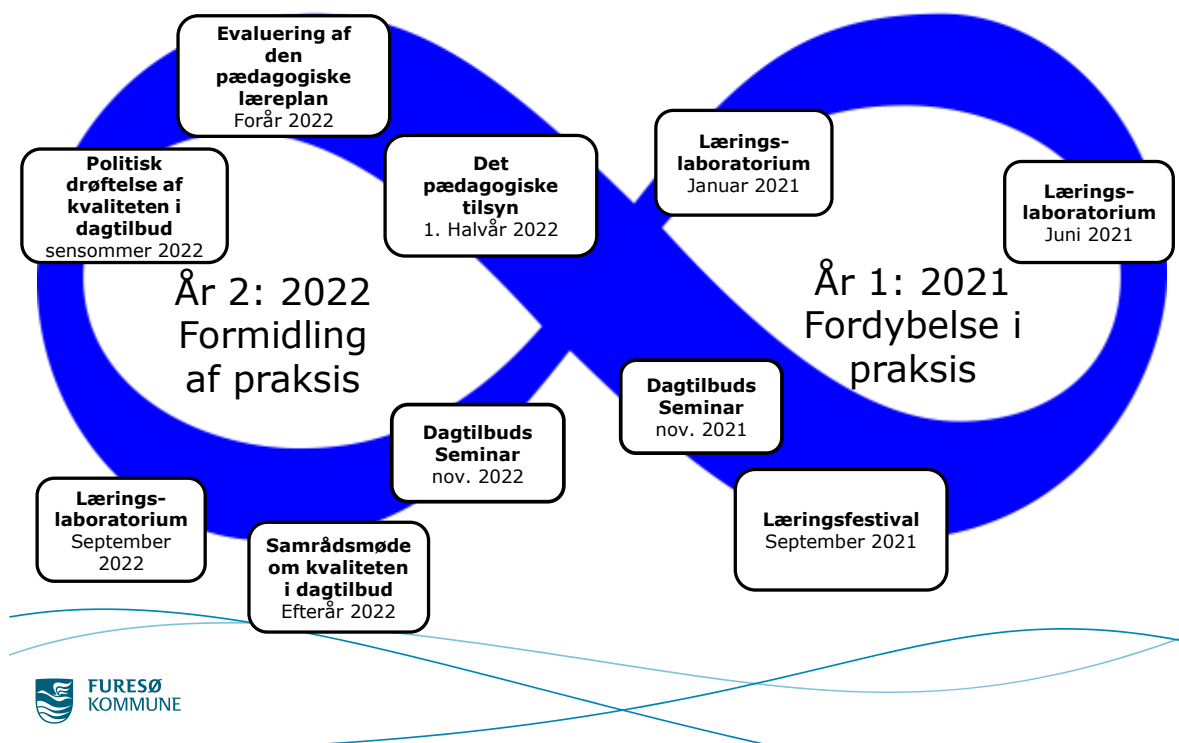

Forældrebestyrelsen inddrages omkring udarbejdelse, evaluering og opfølgning af den pædagogiske læreplan. I Furesø Kommune udarbejder dagtilbudsleder, faglige fyrtårne og pædagogiske medarbejdere et oplæg til forældrebestyrelsen til brug ved evalueringen af den pædagogiske læreplan hvert andet år. Oplægget består af en metaanalyse af data fra Læringsplatformen og udgør en samlet vurdering af det pædagogiske læringsmiljø: Der præsenteres udvalgte eksemplariske pædagogiske forløb, rutinesituationer og børnekultur der både repræsenterer succesfulde forløb og forløb hvor der er udviklingsmuligheder. Eksemplerne dækker det pædagogiske grundlag og de tolv mål for de seks læreplanstemaer. Forældrebestyrelsen har en dialog om oplægget og evaluerer den pædagogiske læreplan, herunder om der er principper for det pædagogiske læringsmiljø der ønskes justeret eller prioriteret. På baggrund af forældrebestyrelsens refleksioner og evaluering, samt medarbejdernes evaluering, beslutter dagtilbudsleder sammen med faglige fyrtårne den endelige justering af dagtilbuddets pædagogiske læreplan.

Læreplansløjfen

Samspelet mellem politiske prioriteringer, de pædagogiske læreplaner, praksis og tilsynet illustrerer Furesø Kommune i Læreplansløjfen:

Læreplansløjfen 2021– 2022

”Læreplansløjfen” forbinder arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan, de pædagogiske tilsyn og formidlingen af det pædagogiske arbejde til bestyrelser, politikere og forvaltning. På baggrund af læring fra de foregående 2 års indsætter, prioriterer politikerne eventuelt temaer som dagtilbud arbejder med de følgende 2 år. Disse temaer omsætter dagtilbudsledere og medarbejdere i forvaltningen til elementer der kan indgå i det pædagogiske læringsmiljø. Lokalt kobler det enkelte dagtilbud disse temaer til de principper som forældrebestyrelsen har besluttet. Dagtilbudsleder og faglige fyrtårne præsenterer et bud for de pædagogiske medarbejdere der sammen laver den endelige planlægning.

Læringslaboratorier tilbyder læreprocesser hvor antagelser, som praksis hviler på, undersøges og hvor der udvikles ny praksis i fællesskab, baseret på nye antagelser. I læringslaboratorier arbejder dagtilbudsledere og faglige fyrtårne med at forandre, forbedre og innovere på fælles praksis. På læringslaboratorier sker videndeling, indhentning af ny viden og nye erfaringer, planlægning af nye prøvehandlinger og der hentes inspiration fra de andre deltagere. Læringslaboratorierne veksler mellem debatter, sparring, refleksive teams og faglige input mv. Furesø Kommune samler dagtilbudsledere og faglige fyrtårne fra alle kommunale og selvejende dagtilbud, ca. 4 gange om året til læringslaboratorier.

Dannelses- og læringsfestival afholdes hvert 2. år og inddrager medarbejdere, forældrebestyrelser og politikere i videndeling og dialoger om kvalitet i dagtilbud. Dannelses- og læringsfestivalen er både dagtilbud, skole og FFO. Eksempler på praksis i dagtilbud, skole og FFO samt praksis omkring overgangen mellem dagtilbud og FFO-skole præsenteres og deltagerne indgår i dialoger om erfaringer og læring fra praksis.

En dagtilbudsstatus udarbejdes af forvaltningen hvert 2. år og udtrykker kvalitet i dagtilbud, både i form af det ”tællende” og det ”fortællende”. Det tællende repræsenterer de data der kan kvantificeres og udtrykkes med tal, fx resultater af sprog- og trivselsvurderinger, af ressourcer der tilgår dagtilbudsområdet, af data omkring medarbejdere, fx uddannelse og fravær. Det fortællende indgår også i dagtilbudsstatusen, i form af læringsfortællinger, af videndeling fra dannelses- og læringsfestivalen. Dette fortællende er data der ikke kan kvantificeres uden at det væsentlige, at de dilemmaer praksis lever i og den læring om kvalitet de pædagogiske medarbejdere har gjort sig reduceres. Det fortællende kan fastholde kompleksiteten i den pædagogiske praksis.

Hvordan vil vi sikre at hverdagsevalueringer tilfører vigtig viden til de løbende og systematiske evalueringer, af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og så børnenes udbytte?

Hvordan afspejler jeres pædagogiske læringsmiljø det pædagogiske grundlag og målene for de seks temaer?

Hvordan udvikler vi evalueringskapaciteter, hvor har vi særligt behov? Og hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

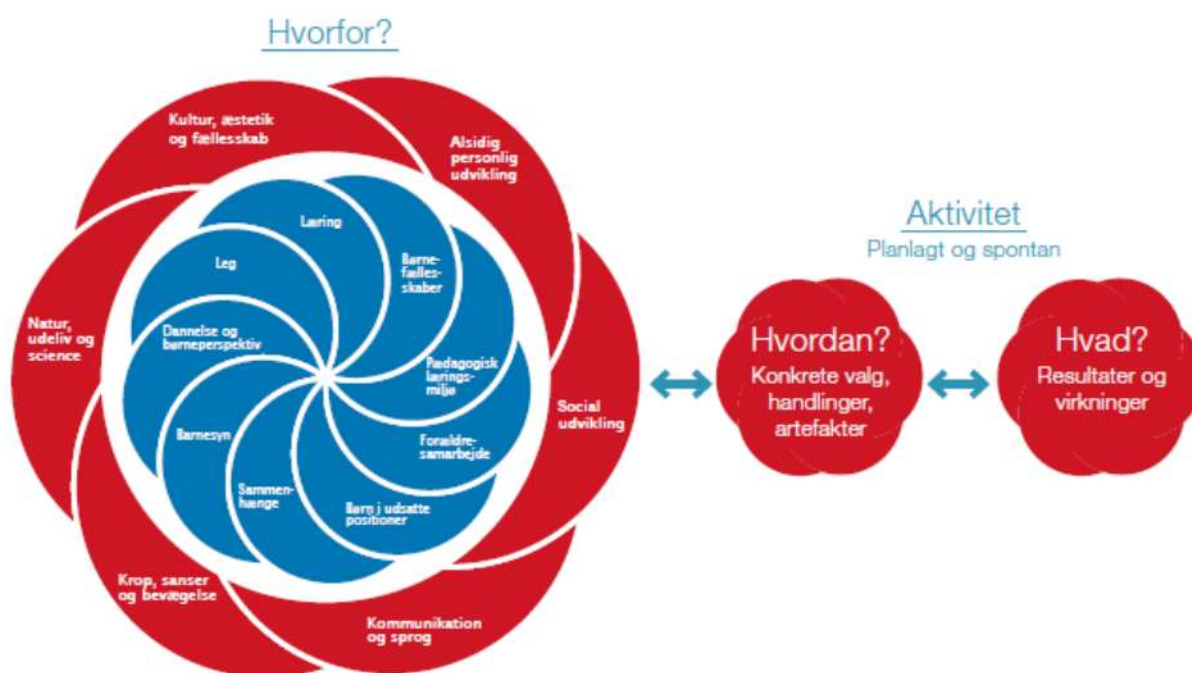
Hvordan evaluerer vi i Birkedal arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

I Birkedal arbejder på flere forskellige måder med evaluering af vores praksis.

Der er den evaluering som sker hver dag - den hurtige mundtlige mellem kolleger i dagligdagen. Den er også meget vigtig og en integreret del af vores praksis.

Men vi arbejder også mere målrettet og skriftligt med praksisevalueringer – her bruger vi fx EVA's TEGN PÅ LÆRING

Vi arbejder også med en såkaldt 'Antagelsesmodel' for vores praksis med børnene:

Antagelsesmodel for sammenhæng ml.

Hvorfor, Hvordan og Hvad

Hvad er centrale antagelser hos dig?

Fokuser på et forløb, en begivenhed eller et øjeblik, hvor du synes der er god pædagogisk kvalitet/'succes'.

- Overvej hvorfor du synes disse situationer er gode? Hvad sigter de mon mod at opnå/understøtte med børnene (virkning)
- Beskriv – i stikord – hvordan I arbejder med at understøtte en udvikling mod det I vil opnå (vores pædagogiske praksis)
- Overvej hvorfor det er vigtigt?

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her vil vi kort beskrive, hvilke tanker vi gør os for arbejdet med en metaevaluering og hvordan vi vil involvere forældrebestyrelsen:

Links:

Furesø Kommunes Børne- og Ungepolitik: [Børne- og ungepolitik](#)

Fortsat fremgang for Furesø, Byrådet mål for 2019 – 2020: [Fortsat fremgang](#) Vision 2030: [Vision 2030](#)

Fælles læringssyn 0 – 18 år: [Det fælles læringssyn](#)

Oplæg om dannesperspektiv til dannelsesrejsen, under udarbejdelse

Styrket pædagogisk læreplan, rammer og indhold, EMU [EMU: Den styrkede pædagogiske læreplan](#)

FN's børnekonvention: [Unicef, børnekonventionen](#)

Dagtilbudsloven: [Dagtilbudsloven](#)

Vejledning til anvendelse af skabelonen for den pædagogiske læreplan

Skabelonen er udarbejdet til støtte for dagtilbuddenes arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan. Det grundlag der er fælles i Furesø Kommune er beskrevet og det enkelte dagtilbud skal derfor blot beskrive korte retningsgivende refleksioner og eksempler.

Dagtilbuddene skal tage afsæt i denne skabelon i deres lokale læreplan. Den lokale læreplan tilpasser det enkelte dagtilbud, så de lokale særkender og prioriteringer træder frem.

Den styrkede pædagogiske læreplan er først og fremmest et værktøj for dagtilbudsledere, faglige fyrtårne og pædagogiske medarbejdere. Det skal understøtte udvikling af kvaliteten af den pædagogiske praksis, af læringsmiljøet, med henblik på børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan er et dynamisk dokument, så når dagtilbud finder nye veje, lærer noget om egen praksis eller indhenter ny viden, kan den pædagogiske læreplan opdateres og afspejle den nye viden og erfaring.

Eksempler:

Dagtilbud skal udfylde beskrivelser af egen praksis, hvor det fremgår med *gråt* – retningsgivende (eksemplariske-illustrative) eksempler.

Eksempler kan fx være en praksisfortælling.

Eksempler skal dække begge aldersgrupper, 0-2 årige og 3-5 årige.

”Det er et krav, at der skal ligge en læreplan for de 0-2 årige og 3-6 årige, med mindre dagtilbuddet har en anden aldersopdeling. Det betyder i praksis, at det pædagogiske læringsmiljø skal afspejle og tage højde for de forskellige behov og forudsætninger, de to aldersgrupper har. I læreplanerne skal I derfor relatere det pædagogiske grundlag og organiseringen af læringsmiljøet til den specifikke aldersgruppe.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold).

At der er eksempler fra de forskellige læringsmiljøer, der forløber over hele dagen: aktiviteter, børne- eller vokseninitierede, rutiner og børnekultur/leg.

De gode eksempler udskiftes når I har nogle der er endnu bedre, på den måde er læreplanen dynamisk.

Eksempler fra praksis kan suppleres med refleksioner eller en analyse over hvordan eksemplerne udtrykker udmøntning af det pædagogiske grundlag og de fælles mål for de seks temaer. Refleksionerne kan også udtrykke læring som de pædagogiske medarbejdere har gjort sig i analysen af eksemplet.

Retningsgivende refleksioner:

Ud over eksempler fra pædagogisk praksis kan dagtilbud beskrive nogle retningsgivende refleksioner, der kan være rettesnor for de pædagogiske medarbejdere i det daglige arbejde. Retningsgivende refleksioner kan supplere og nuancere eksemplerne fra praksis og kan tydeliggøre de værdier dagtilbud arbejder ud fra og kan vise koblinger til det pædagogiske grundlag.